

Ojajärvi Oona, Sulin Ida

Kuntien tietosuojan perusohjeet

Osa II Henkilötietojen käsittelyn oikeusperusteet

5.6.2026

© Suomen Kuntaliitto ry
Helsinki 2026

Kuntaliitto
Toinen linja 14
PL 200, 00101 Helsinki
Puhelin 09 7711
www.kuntaliitto.fi

Sisältö

1	Johdanto	4
2	Henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus	5
2.1	Yleiset käsittelyperusteet	5
2.2	Eryistä suojaa vaativien henkilötietojen käsittelyperusteet	6
2.3	Käsittelyn tarpeellisuus	7
2.4	Muut käsittelyvaatimukset ja rekisterinpitäjän osoitusvelvollisuus	8
3	Yleiset käsittelyperusteet	10
3.1	Lakisääteinen velvoite	10
3.2	Yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai julkisen vallan käyttäminen ...	12
3.3	Sopimus	14
3.4	Suostumus	15
3.5	Oikeutettu etu	18
3.6	Elintärkeä etu	20
4	Eryisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely	21
4.1	Eryisten henkilötietoryhmien käsittelyn poikkeusperusteet	21
4.2	Suojatoimet	23
5	Henkilötietojen käsittely uusia tarkoituksia varten	24
5.1	Käyttötarkoitussidonnaisuus	24
5.2	Tietojen luovutukset	26
5.3	Digitalisaatio palveluiden järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä	27
	Liite 1: Esimerkkejä kunnan lakisääteisistä tehtävistä	30
	Varhaiskasvatus ja koulutus	30
	Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	31
	Alueidenkäyttö ja rakentaminen	32
	Kadut ja kunnossapito	34
	Vesi- ja jätehuolto	36
	Ympäristönsuojelu	37
	Työllisyys-, elinkeino- ja kotoutumispalvelut	39
	Vaalit ja asukkaiden osallistumismahdollisuudet	39

1 Johdanto

Tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietoja voidaan käsitellä vain, jos käsittelylle on laista löytyvä käsittelyperuste. Valittu käsittelyperuste vaikuttaa sekä rekisterinpitäjän velvollisuuksiin että rekisteröidyn oikeuksiin. Jos käsittelyperuste jää epäselväksi, käsittely ei välttämättä täytä lainmukaisuuden ja läpinäkyvyyden vaatimuksia, vaikka toiminta sinänsä olisi hyväksyttävää, kuten henkilötietojen käsittely kunnan lakisääteisten tehtävien suorittamiseksi.

Oikean käsittelyperusteen määrittäminen voi käytännössä olla haastavaa, erityisesti kunnissa, joissa henkilötietoja käsitellään usein moniin eri tarkoituksiin samanaikaisesti. Tietoja voidaan käsitellä esimerkiksi lakisääteisten tehtävien hoitamiseen, vapaaehtoisten palvelujen tarjoamiseen ja toiminnan kehittämiseen. Käsittelyperusteen arviointi liittyy läheisesti muihin tietosuoja-asetuksen periaatteisiin, kuten käyttötarkoitussidonnaisuuteen, tietojen minimointiin ja säilytyksen rajoittamiseen, jotka on otettava huomioon myös silloin, kun käsittelyä esimerkiksi ulkoistetaan. Ilman selkeästi määriteltyä käsittelyperustetta muidenkaan tietosuojavaatimusten johdonmukainen noudattaminen ei ole mahdollista.

Rekisterinpitäjän on pystyttävä kertomaan selkeästi, mihin tarkoitukseen henkilötietoja käsitellään ja mihin käsittely perustuu. Lisäksi sen on kyettävä osoittamaan, millä käsittelyperusteella tietoja on käsitelty ja miten käsittelyperustetta on arvioitu suhteessa käsittelyn tarkoituksiin, sovellettavaan lainsäädäntöön sekä sitä koskevaan oikeuskäytäntöön ja viranomaisohjeistukseen.

Tämän ohjeen tarkoituksena on tukea kuntia käsittelyperusteiden tunnistamisessa ja jäsentämisessä sekä edistää yhtenäisiä ja lainmukaisia käytäntöjä. Ohjeessa tarkastellaan käsittelyperusteita kunnan toiminnan näkökulmasta ja tuodaan esiin keskeisiä tulkintakysymyksiä oikeuskäytännön, viranomaisten ohjeistusten ja oikeuskirjallisuuden pohjalta. Ohje on suunnattu kuntaorganisaatioissa hallinnon ja tietosuojan parissa työskenteleville. Ohje on laadittu kuntien näkökulmasta, mutta se soveltuu käytettäväksi myös kuntayhtymissä.

2 Henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus

2.1 Yleiset käsittelyperusteet

Tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietoja saa käsitellä vain silloin, kun käsittelylle on laista löytyvä käsittelyperuste. Tämä käsittelyperuste on määritettävä ennen henkilötietojen käsittelyn aloittamista, ja sitä ei voi vaihtaa kesken käsittelyn. Käsittelyperuste kytkeytyy siihen, mihin tarkoitukseen tietoja käytetään. Tietosuoja-asetuksen 6 artikla määrittelee seuraavat käsittelyperusteet, joilla henkilötietojen käsittely on mahdollista:

- rekisteröidyn suostumus
- sopimus
- rekisterinpitäjän lakisääteinen velvoite
- elintärkeiden etujen suojaaminen
- yleistä etua koskeva tehtävä tai julkinen valta
- rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu.

Kunnissa on tunnettava käsittelyperusteiden soveltumisedellytykset, jotta henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta voidaan varmistua. Käsittelyperusteiden soveltamisalaa käydään tarkemmin läpi ohjeessa jäljempänä. Henkilötietojen käsittely voi samanaikaisesti perustua myös useampaan käsittelyperusteeseen.

Kuntalain (410/2015) 7 §:n mukaan kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamat tehtävät (yleistoimiala) ja järjestää sille laissa erikseen säädetyt tehtävät (erityistoimiala). Yleiseen toimialaan kuuluvat tehtävät, jotka kunta omilla päätöksillään voi ottaa hoidettavakseen, ja erityistoimialaan kuuluvat tehtävät, jotka kunnan eri lakeihin sisältyvien säännösten mukaan on hoidettava. Useimpien kunnan tehtävien hoitaminen edellyttää henkilötietojen käsittelyä. Lähtökohtaisesti henkilötietojen käsittely on sallittua, jos tiedot ovat tarpeen kunnan tehtävän hoitamiseksi riippumatta siitä, kuuluuko tehtävä yleis- vai erityistoimialaan. Sen sijaan käsittelyperuste voi määräytyä eri tavoin näissä tehtävissä.

Kunnissa henkilötietojen käsittely perustuu pääsääntöisesti rekisterinpitäjälle kuuluvan *lakisääteisen velvoitteen noudattamiseen* sekä *yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseen tai julkisen vallan käyttämiseen*. Henkilötietoja ei näiden käsittelyperusteiden kohdalla voi kuitenkaan käsitellä suoraan tietosuoja-asetuksen nojalla, vaan kunnassa on tunnistettava ne lait ja säännökset, joissa henkilötietojen käsittelyä edellyttävistä tehtävistä säädetään. Lainsäädännön on lainsäädännön tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 3 kohdan täytettävä yleisen edun mukainen tavoite ja oltava oikeasuhteinen sillä tavoiteltuun oikeutettuun päämäärään nähden. Säännöksen tulee tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 41 perustelukappaleen mukaan muodostaa selkeä, täsmällinen ja ennakoitavissa oleva peruste henkilötietojen käsittelylle.

Liitteessä 1 on listattu kunnan tehtäviä, sekä lakisääteisiä että vapaaehtoisia, jotka lähtökohtaisesti oikeuttavat tehtävän suorittamiseksi tarpeellisen henkilötietojen käsittelyyn. Lista ei ole tyhjentävä.

2.2 Erityistä suojaa vaativien henkilötietojen käsittelyperusteet

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely on tietosuoja-asetuksen mukaan lähtökohtaisesti kiellettyä. Niitä voidaan käsitellä vain, jos käsittelylle tunnistetaan tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa säädetyn käsittelyperusteen lisäksi erillinen käsittelyperuste tietosuoja-asetuksen 9 artiklasta. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ovat tiedot, joista ilmenee henkilön:

- etninen alkuperä
- poliittisia mielipiteitä
- uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- ammattiliiton jäsenyys
- terveyttä koskevia tietoja
- seksuaalinen suuntautuminen tai käyttäytyminen
- geneettisiä ja biometrisia tietoja henkilön tunnistamista varten.

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvat tiedot ovat usein myös salassa pidettäviä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) perusteella. Salassapitoperuste ei kuitenkaan ole suoraan verrattavissa henkilötiedon luonteeseen. Esimerkiksi poliittinen mielipide saattaa olla julkisuuslain nojalla tietyissä tilanteissa julkinen tieto, mutta se on tietosuoja-asetuksen mukaisesti aina erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluva tieto. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia ja/tai salassa pidettäviä tietoja on suojattava tarkasti ja niiden

käsittelyssä on käytettävä erityisiä suojatoimia, koska niiden käsittely voi aiheuttaa huomattavia riskejä henkilön perusoikeuksille ja -vapauksille.

Tietosuoja-asetuksen voimaantulon myötä kumotun henkilötietolain (553/1999) mukaista arkaluonteisten tietojen käsittelyä ei selvyiden vuoksi enää käytetä kansallisessa lainsäädännössä. Tästä huolimatta perustuslakivaliokunta on edelleen pitänyt perusteltuna kuvata valtiosääntöisesti tietyt henkilötietoryhmiä nimenomaan arkaluonteisiksi. Näillä tarkoitetaan laajempaa tietojoukkoa kuin vain tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoryhmiä. Myös tällaisten tietojen käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta ja käytettävä suojatoimia. Perustuslakivaliokunta on painottanut arkaluonteisten tietojen käsittelyn aiheuttamia uhkia. Valiokunnan mielestä arkaluonteisia tietoja sisältäviin laajoihin tietokantoihin liittyy tietoturvaan ja tietojen väärinkäyttöön liittyviä vakavia riskejä, jotka voivat viime kädessä muodostaa uhan henkilön identiteetille.

Valtiosääntöoikeudellisesti arkaluonteisilla henkilötiedoilla tarkoitetaan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen lisäksi esimerkiksi

- työhallinnon henkilöasiakasta koskevia tietoja (ks. esim. HE 207/2022 vp)
- sosiaalihuollon asiakastietoja (ks. esim. PeVL 15/2018 vp)
- yksityiskohtaisia tilitietoja (ks. esim. PeVL 48/2018 vp).

Henkilötunnus ei ole tietosuoja-asetuksen tarkoittama erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluva tieto eikä julkisuuslain nojalla salassa pidettävä tieto. Se on kuitenkin erityistyyppinen tieto, jonka käsittelyn edellytyksistä säädetään erikseen. Henkilötietojen käsittelyn perusteista säädetään tietosuojalain 29 §:ssä sekä erityislaeissa. Henkilötunnusta käytetään henkilöiden yksilöimiseen, eli henkilön erottamiseen muista, esimerkiksi samannimisistä henkilöistä. Henkilötunnusta ei saa tarpeettomasti merkitä tulostettuihin tai laadittuihin asiakirjoihin. Henkilötunnusten käsittelyssä on noudatettava erityistä huolellisuutta, koska henkilötunnuksen joutuminen ulkopuolisten käsiin yhdessä muiden tietojen, kuten nimitietojen kanssa voi aiheuttaa henkilölle identiteettivarkauden riskin.

2.3 Käsittelyn tarpeellisuus

Käsittelyperusteen tunnistamisen lisäksi henkilötietojen käsittelyn tulee olla myös esimerkiksi tietosuoja-asetuksen 5 artiklan tietosuojaperiaatteiden mukaista. Vaatimus, jonka mukaan henkilötietojen käsittelyn on oltava ”tarpeellista”, sisältyy jo itsessään kaikkiin tietosuoja-asetuksen 6 artiklan käsittelyperusteisiin lukuun ottamatta suostumusta. Suostumuksellakaan ei tule kerätä tai käsitellä henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen kannalta tarpeettomia tietoja.

Tarpeellisuusarviointia on tehtävä tapauskohtaisesti. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 39 perustelukappaleen mukaan henkilötietoja on käsiteltävä vain, jos käsittelyn tarkoitusta ei kohtuullisesti voida toteuttaa muilla keinoin. [Euroopan tietosuojaneuvoston sisäänrakennettua ja oletusarvoista tietosuoja koskevien tulkintaohjeiden 4/2019](#) (kohdat 73–74) mukaan rekisterinpitäjän tulisi aina arvioida, voidaanko henkilötietojen käsittelyn tavoitteet saavuttaa käsittelemällä vähemmän henkilötietoja, käyttämällä vähemmän yksityiskohtaista tai yhdisteltyä tietoa tai välttämällä henkilötietojen käsittely kokonaan. Jos henkilötietojen käsittely ei ole tarpeellista, käsittely ei ole myöskään lainmukaista. Näin ollen rekisterinpitäjän on esimerkiksi määritettävä etukäteen, mitkä henkilötietojen käsittelyyn käytettävien palveluiden ominaisuudet ja toiminnot ovat sallittuja. Myös myöhemmän käsittelyn yhteydessä rekisterinpitäjän on arvioitava säännöllisin väliajoin, ovatko käsitellyt henkilötiedot yhä asianmukaisia, oleellisia ja tarpeellisia vai onko tiedot poistettava tai anonymisoitava.

[Ruotsin tietosuojaviranomainen IMY on verkkosivuillaan ohjeistanut](#), että käsittelyperusteisiin liittyvä tarpeellisuusvaatimus ei tarkoita täysin samaa kuin yleiskielessä. Vaikka jokin kunnan tehtävä voitaisiin suorittaa ilman henkilötietojen tietynlaista käsittelyä, käsittelyä voidaan lähtökohtaisesti pitää tarpeellisena ja siten sallittuna, jos se tuo tehokkuushyötyjä. Jos tehtävä voidaan kuitenkin hoitaa lähes yhtä helposti ja kustannustehokkaasti ilman henkilötietojen käsittelyä, käsittelyä ei voida pitää tässä merkityksessä tarpeellisena. Tällöin anonymisointujen tietojen käyttö voi olla riittävää. Kunnat voisivat teoriassa hoitaa toimintansa ja tehtävänsä ilman automatisoitua henkilötietojen käsittelyä, mutta tämä ei ole käytännössä realistinen vaihtoehto. Teknisten apuvälineiden käyttö sekä henkilötietojen automaattinen käsittely katsotaan nykyään pääsääntöisesti tarpeelliseksi. Viranomaistoiminnassa tietojenkäsittely tapahtuu nykypäivänä pääosin digitaalisesti. Teemaa käsitellään tarkemmin tämän ohjeen kappaleessa 5.3.

2.4 Muut käsittelyvaatimukset ja rekisterinpitäjän osi- tusvelvollisuus

Tietosuoja-asetuksen mukaan rekisterinpitäjä vastaa siitä, että henkilötietojen käsittely toteutetaan tietosuojalainsäädännön mukaisesti. Rekisterinpitäjän yhtenä velvollisuutena on varmistaa, että henkilötietojen käsittelylle on lainmukainen käsittelyperuste ja että tietoja ei käsitellä myöhemminkään tavalla, joka on ristiriidassa niiden tarkoitusten kanssa, joita varten tiedot on alun perin kerätty. Rekisterinpitäjän on luotava menettelyt ja ohjeet, joiden nojalla se voi varmistua siitä, että henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuudesta varmistutaan koko henkilötietojen käsittelyn elinkaaren ajan. Kunnan tietosuojavastaavan tehtäviin kuuluu antaa tietoja ja neuvoja organisaation sisällä tietosuojalainsäädännön

noudattamisesta, ei kuitenkaan tehdä päätöksiä henkilötietojen käsittelyä koskevista asioista.

Lainmukaisen käsittelyperusteen tunnistamisen lisäksi henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava myös muita tietosuojasääntelyn sekä muun soveltuvan lainsäädännön vaatimuksia. Rekisterinpitäjällä on velvollisuus lisäksi pystyä osoittamaan, että tietosuojasääntelyn vaatimuksia on noudatettu. Myös käsittelyperustetta koskevat arviot on siten syytä dokumentoida. Käsittelyperustetta ja tarkoitusta koskevat tiedot on esitettävä selkeästi rekisteröidyille osana henkilötietojen käsittelyä koskevaa informaatiota, kuten tietosuojaselosteita.

Esimerkki: [Apulaistietosuojavaltuutettu arvioi ratkaisussaan dnro 3116/163/20](#) rekisterinpitäjän menettelyä lähettää asiakkaille koronapandemian alettua kyselylomake ja tiedote lapsen hoidon järjestämisestä kotona. Apulaistietosuojavaltuutettu katsoi, että tietosuojavaltuutetun toimistolle toimitetun materiaalin perusteella asiassa on voinut jäädä epäselväksi henkilötietojen käsittelyn tarkoitus ja samalla siten myös se, millä edellytyksillä lapsi voi edelleen osallistua varhaiskasvatukseen. Lisäksi apulaistietosuojavaltuutettu katsoi, että asiakkaalla on voinut tilanteessa olla vaikea arvioida sitä, voiko hän jättää vastaamatta kyselyyn, vaikka vastaajalle on kerrottu, että vastaaminen on vapaaehtoista. Varhaiskasvatuksen asiakkaille on voinut jäädä epäselväksi, perustuiko henkilötietojen käsittely suostumukseen vai lakisääteiseen velvoitteeseen. Apulaistietosuojavaltuutettu katsoi, että henkilötietojen käsittelyn tarkoituksesta ja käsittelyperusteesta ei ole informoitu riittävän läpinäkyvästi.

3 Yleiset käsittelyperusteet

3.1 Lakisääteinen velvoite

Henkilötietojen käsittely tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla on lainmukaista, jos se on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Lakisääteinen velvoite on henkilötietojen käsittelyperusteena suppeampi käsite kuin kunnan lakisääteinen tehtävä: lakisääteinen velvoite edellyttää, että viranomaiselle on tehtäväänsä liittyen säädetty nimenomaisia velvoitteita.

Lakisääteisen velvoitteen tulee perustua Euroopan unionin tai kansalliseen lainsäädäntöön. Kyseeseen voivat tulla myös lakia alemman asteiset säännökset ja määräykset. Jotta lakisääteinen velvoite soveltuu käsittelyperusteeksi, [WP29-tietosuojatyöryhmän antamien tulkintaohjeiden \(WP217\)](#) mukaan myös kaikkien seuraavien edellytysten on täyttyvä:

- Velvoite on riittävän selvä sen edellyttämän henkilötietojen käsittelyn suhteen.
- Velvoite on sitova. Rekisterinpitäjällä ei saa olla valinnanvaraa sen suhteen, noudattaako se velvoitetta vai ei, eikä kohtuutonta harkinnanvaraa siinä, miten se noudattaa velvoitetta.
- Velvoite täyttää kaikki tietosuojalainsäädännön vaatimukset, mukaan lukien tarpeellisuus, oikeasuhteisuus ja käyttötarkoitussidonnaisuus.
- Säännöksessä viitataan nimenomaisesti käsittelyn luonteeseen ja tavoitteeseen.

Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön (asia C-184/20, kohta 85) mukaan henkilötietojen käsittely voi perustua tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaan, jos käsittelyn tavoitteita ei voida kohtuullisesti saavuttaa yhtä tehokkaasti muilla toimenpiteillä, joilla loukataan vähemmän rekisteröidyn yksityiselämän kunnioitusta ja henkilötietojen suojaa koskevia oikeuksia. Lisäksi oikeuskäytännössä (asia C-252/21, kohta 138) on edellytetty, että henkilötietojen

käsittelyn tulee olla tosiasiallisesti tarpeen lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi ja että käsittely suoritetaan täysin välttämättömän rajoissa.

Lakisääteisen velvoitteen käsittelyperustetta on tulkittava suppeasti. Jos edellä mainitut edellytykset eivät täyty, henkilötietojen käsittely ei voi perustua tähän käsittelyperusteeseen, vaan käsittelylle on löydettävä muu käsittelyperuste. Kuntien toiminnassa tämä peruste on usein tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta (yleinen etu tai julkisen vallan käyttö), koska kunnan toiminta tähtää lähtökohtaisesti yleiseen etuun, ja myös julkisen vallan käyttö on osa tätä kokonaisuutta.

Lakisääteisen velvoitteen sisältöä on käsitelty myös kansallisessa oikeuskäytännössä. Korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) ratkaisussa 2025:29 arvioitiin henkilötietojen käsittelyperustetta sähköisellä opetuslustoilla osana perusopetuksen järjestämistä. Tässä ratkaisussa KHO totesi, että perusopetuslain 4 §:n ja Opetushallituksen määräysten voidaan katsoa muodostavan selkeän ja täsmällisen perusteen sellaiselle henkilötietojen käsittelylle, joka on *välttämätöntä* opetusohjelman sovellusten käyttämiseksi niiden tavanomaista käyttötarkoitusta vastaavalla tavalla. Tällaista henkilötietojen käsittelyä perusopetuksessa voidaan KHO:n mukaan pitää myös ennakoitavissa olevana. KHO ei kuitenkaan ottanut ensi asteena ratkaistavakseen, miltä osin kysymyksessä olleelta henkilötietojen käsittelyltä mahdollisesti puuttui tietosuoja-asetuksen mukainen peruste.

KHO 2025:29

Kaupunki oli ottanut perusopetuksessa käyttöön sähköisen opetusluston. Kaupungin mukaan tähän liittyvä henkilötietojen käsittelyn peruste oli tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, sillä käsittely oli tarpeen kaupungin lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi eli perusopetuksen järjestämiseksi.

Tietosuojavaltuutettu oli katsonut, että kaupungin esittämä käsittelyperuste ei tullut asiassa sovellettavaksi. Tietosuojavaltuutettu ei ollut katsonut perusopetusta koskevan sääntelyn voivan muodostaa kaupungille sellaista lakisääteistä velvoitetta, jonka noudattamiseen henkilötietojen käsittely sähköisellä opetuslustoilla olisi voinut osaksikaan perustua. Hallinto-oikeus oli hylännyt kaupungin valituksen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että perusopetusta koskeva sääntely voi sinänsä muodostaa kaupungille sellaisen lakisääteisen velvoitteen, jonka noudattamiseen henkilötietojen käsittely sähköisellä opetuslustoilla voi lähtökohtaisesti perustua. Tietosuojavaltuutetun ja hallinto-oikeuden päätökset olivat siten virheellisiä siltä osin kuin ne olivat perustuneet toisenlaiseen lähtökohtaan. Muillakaan

päätöksissä esitetyillä perusteilla ei ollut voitu katsoa, että tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohda ei tule asiassa miltään osin sovellettavaksi.

Kun henkilötietojen käsittely perustuu rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseen, rekisterinpitäjällä on lähtökohtaisesti harkintavaltaa sen suhteen, millä käytännön järjestelyillä ja välineillä käsittely toteutetaan. Lainsäädäntö velvoittaa tunnistamaan käsittelyperusteen, mutta se ei yleensä yksityiskohtaisesti määritä, millä teknisillä ratkaisuilla tai menettelytavoilla käsittely suoritetaan. Tämän vuoksi rekisterinpitäjä voi lakisääteisen velvoitteenkin puitteissa pääsääntöisesti valita tarkoituksenmukaiset keinot, kunhan henkilötietojen käsittely on tarpeen velvoitteen toteuttamiseksi ja muita tietosuojalainsäädännön vaatimuksia noudatetaan.

3.2 Yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen tai julkisen vallan käyttäminen

Henkilötietojen käsittely on lainmukaista tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan nojalla, jos käsittely on tarpeen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi tai julkisen vallan käyttämiseksi. Myös yleistä etua koskeva tehtävä tai julkinen valta on täytynyt antaa lailla tai muilla oikeudellisilla säännöksillä. Käsittelyperuste muistuttaa lakisääteistä velvoitetta, koska molemmissa käsittely nojaa lainsäädäntöön.

Vaikka tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa erotellaan yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen ja julkisen vallan käyttäminen toisistaan, julkisen vallan käyttäminen ja yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen eivät ole läheskään aina tosiasiallisesti eroteltavissa toisistaan silloin, kun kyse on kuntien suorittamasta henkilötietojen käsittelystä. Kun kunta hoitaa lailla sille säädettyjä tehtäviä ja toimivaltuuksia, niissä on useimmiten kyse yleisen edun toteuttamisesta. Näin on myös tilanteissa, joissa kunnat käyttävät julkista valtaa. Julkisen vallan käytössä voidaan siten katsoa olevan kyse myös yleistä etua koskevan tehtävän suorittamisesta. Sen sijaan yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen ei sisällä aina julkisen vallan käyttöä, vaan on sisällöltään laajempi.

[WP29-tietosuojatyöryhmän antamien tulkintaohjeiden \(WP217\)](#) mukaan käsittelyperuste kattaa tilanteet, joissa rekisterinpitäjällä on yleiseen etuun liittyvä tehtävä tai julkista valtaa, mutta ei nimenomaista velvollisuutta käsitellä tietoja. Käsittelyperuste soveltuu sekä kunnan lakisääteisiin että yleiseen toimialaan kuuluviin tehtäviin, jos kunnalla on esimerkiksi harkintavaltaa palvelujen toteuttamiseen ja laajuuteen. Jos kunnalle on säädetty tehtäväänsä liittyen myös nimenomaisia velvoitteita, käsittelyperuste on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan lakisääteinen velvoite.

Tietosuojalain 4 § täydentää tietosuoja-asetuksen sääntelyä mahdollistamalla henkilötietojen käsittelyn tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti silloin, kun se on tarpeen ja oikeasuhtaista viranomaisen yleisen edun mukaisessa toiminnassa. Säännöksen tarkoituksena on mahdollistaa viranomaisten toimesta tapahtuva henkilötietojen käsittely silloin, kun oikeutta käsittelyyn ei voida suoraan johtaa viranomaista koskevasta tehtävä- ja toimivaltasäännöksestä eikä mahdollisesta yksityiskohtaisemmasta erityissääntelystä (HE 9/2018 vp, s. 79).

Kunta voi käsitellä henkilötietoja yleisen edun perusteella esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

- Henkilötietoja käsitellään alun perin lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi, mutta kunta järjestää, hoitaa tai tuottaa palvelua laajemmin kuin mihin laki edellyttää. Ylimenevä käsittely perustuu yleiseen etuun.
- Henkilötietoja käsitellään kunnan vapaaehtoisissa tehtävissä, kunnan yleiseen toimialaan ja kunnan tehtäviin liittyen.
- Kunta luovuttaa vapaaehtoisesti henkilötietoja toiselle rekisterinpitäjälle tämän julkisen valtaan kuuluvan tehtävän hoitamista varten.
- Kunta huolehtii tietyn julkisen palvelun järjestämisestä ja sillä on tulevaisuudessa tarve kehittää kyseistä palvelua. Palvelun kehittäminen perustuu yleiseen etuun, jos myöhempi käsittely on yhteensopivaa alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa ja siinä on kyse viranomaisen yleistä etua koskevan tehtävän suorittamisesta. (HE 9/2026 vp, s. 12)

Rajanveto lakisääteisen velvoitteen ja yleisen edun välillä riippuu tehtävän luonteesta. Rajanveto eri käsittelyperusteiden välillä voi kuntasektorilla olla hankalaa, ja on myös mahdollista, että käsittelylle tunnustetaan päällekkäiset käsittelyperusteet. Kunnassa palvelukokonaisuus voi esimerkiksi käsittää sekä kunnan sellaisia lakisääteisiä tehtäviä, joissa henkilötietoja käsitellään lakisääteisen velvoitteen tai yleisen edun perusteella, että näihin tehtäviin liittyviä vapaaehtoisia lisäpalveluja, joiden osalta käsittely nojaa puhtaasti yleiseen etuun.

Ohjaavia kysymyksiä lakisääteistä velvoitetta sekä yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista ja julkisen vallan käyttämistä koskevien käsittelyperusteiden väliseen rajanvetoon:

- Minkälaisesta kunnan tehtävästä on kyse?
- Säännelläkö tehtävien yhteydessä nimenomaisesti henkilötietojen käsittelystä tiettyä tarkoitusta varten?
- Onko säännös velvoittava vai mahdollistava, ja kuinka laaja harkintavalta kunnalle jää tehtävän toteuttamisessa ja henkilötietojen käsittelyssä?

Esimerkki: Hallintolain 8 §:n mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Koska hallintolain 8 § näyttää kuitenkin jättävän avoimeksi sen, miten henkilötietoja voidaan käsitellä neuvonnan antamiseksi, ja koska viranomaiset tehtäviensä hoitamisen yhteydessä antavat tyypillisesti hallintolain 8 §:n edellyttämää laajemmin neuvontaa, vaikuttaisi neuvontaan soveltuvan lähtökohtaisesti tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta. Siltä osin kuin neuvonnassa on kuitenkin kyse jonkin erityislainsäädännössä säädetyn neuvontavelvollisuuden toteuttamisesta, käsittelyperuste voi olla myös 6 artiklan 1 kohdan c alakohta. Näin voi olla esimerkiksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023, järjestämislaki) 50 §:ssä tarkoitettujen tieto- ja neuvontapalveluiden yhteydessä.

Esimerkki: Kunnan julkisissa työvoima- ja yrityspalveluissa syntyvien tai käsiteltävien asiakastietojen kannalta keskeinen on 6 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetty edellytys, jonka mukaan käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Sen sijaan kunnan vapaaehtoisissa työllistämistä tukevista palveluista henkilötietojen käsittely perustuu lähtökohtaisesti 6 artiklan 1 kohdan e alakohtaan.

Esimerkki: Julkisia asiakirjoja luovuttaessa henkilötietojen käsittely voi kuulua sekä 6 artiklan 1 kohdan c alakohdan että e alakohdan alaan. Kun julkisuuslain mukainen tietopyyntö koskee myös henkilötietoja, ja henkilötietoja luovutetaan pyynnön esittäneelle henkilölle julkisuuslain nojalla, kyse on lakisääteisen velvoitteen noudattamisesta. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 154 perustelukappaleen mukaan virallisten asiakirjojen julkisuutta voidaan pitää myös yleisenä etuna.

3.3 Sopimus

Henkilötietojen käsittely on lainmukaista tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla, jos käsittely on tarpeen sellaisen sopimuksen täytäntöön panemiseksi, jossa rekisteröity on osapuolena, tai sopimuksen tekemistä edeltävien toimenpiteiden toteuttamiseksi rekisteröidyn pyynnöstä.

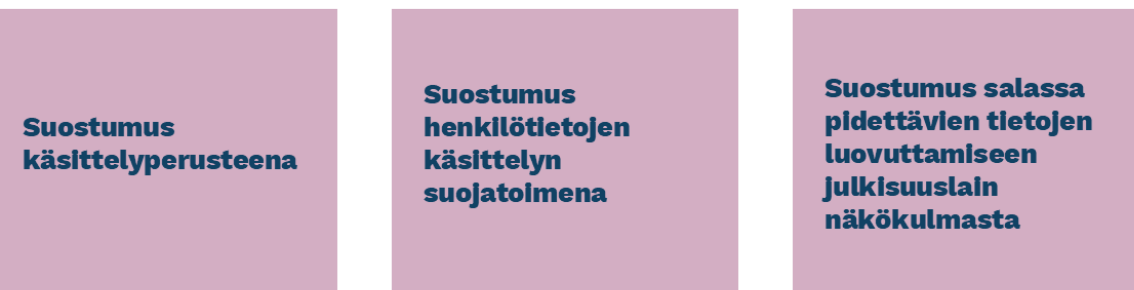
Sopimusta ei ole lähtökohtaisesti pidetty mahdollisena käsittelyperusteena viranomaistoiminnassa. (ks. esim. HE 106/2026 vp, s. 13) Kunnan ja rekisteröidyn suhteessa on yleensä kyse julkisen vallan käytöstä ja hallintotoiminnasta, johon yleensä soveltuvat ohjeessa edellä mainitut käsittelyperusteet (lakisääteinen velvoite sekä yleistä etua koskevan tehtävän suorittaminen ja julkisen vallan käyttäminen) sopimusta paremmin.

[WP29-tietosuojatyöryhmän antamien tulkintaohjeiden \(WP217\)](#) mukaan säännös kattaa ensinnäkin tilanteet, joissa käsittely on tarpeen sellaisen sopimuksen täyttämiseksi, jossa rekisteröity on osapuolena. Säännöstä on tulkittava suppeasti, eikä se kata tilanteita, joissa käsittely ei ole aidosti tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi vaan pikemminkin rekisterinpitäjän yksipuolisesti rekisteröidylle määräämää. On tärkeää määritellä sopimuksen tarkka tarkoitus eli sen sisältö ja perustavoite, koska tämän perusteella arvioidaan, onko tietojenkäsittely tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi. Toiseksi säännös kattaa myös käsittelyn, joka tapahtuu ennen sopimuksen tekemistä. Tämä kattaa sopimusta edeltävät suhteet, edellyttäen, että toimenpiteitä toteutetaan rekisteröidyn pyynnöstä eikä rekisterinpitäjän tai jonkin kolmannen osapuolen aloitteesta.

3.4 Suostumus

Suostumuksella ei aina tarkoiteta varsinaista henkilötietojen käsittelyperustetta, vaan joskus sillä tarkoitetaan keinoa turvata rekisteröidyn asemaa tai mahdollis-

Suostumuksella voidaan tarkoittaa ainakin kolmea eri asiaa liittyen henkilötietojen käsittelyyn:

taa tietojen käsittely tilanteessa, jossa lainsäädäntö muuten rajoittaisi sitä. Näissä tilanteissa käsittely perustuu johonkin muuhun käsittelyperusteeseen, kuten lakisääteiseen velvoitteeseen, mutta rekisteröidyn suostumus toimii lisäsuojana tai rekisterinpitäjän näkökulmasta keinona vahvistaa rekisteröidyn suojaa ja määräysvaltaa henkilötietojen käsittelyssä.

Kyse voi esimerkiksi olla tietojen luovuttamisesta tai käsittelystä tilanteessa, jossa lainsäädäntö vaatii erityisiä suojakeinoja käsittelyn mahdollistamiseksi, taikka tutkimus- tai kehittämistoiminnassa eettisestä tai menettelyllisestä suojasta. Näin käytettynä suostumus ei ratkaise henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuutta, mutta toimii rekisteröidyn kannalta suojaolmena.

Lisäksi julkisuuslaissa viitataan suostumukseen tietojen luovuttamisen yhteydessä. Julkisuuslain mukaan salassa pidettävä tieto voidaan pääsääntöisesti luovuttaa, jos se, jonka suojaksi salassapito on säädetty, antaa suostumuksensa. Tämä ei ole tietosuoja-asetuksen mukainen henkilötietojen käsittelyperuste, vaan peruste poiketa salassapitosäännöksestä.

Valtiovarainministeriö on asettanut työryhmän selvittämään, millaisin oikeudellisin edellytyksin ja reunaehdoin suostumukseen perustuvia tiedonluovutuksia voitaisiin edistää. Työryhmä arvioi myös, tarvitaanko tätä varten muutoksia lainsäädäntöön. [Työryhmä selvittää tiedon luovuttamiseen liittyvän suostumusten-hallinnan oikeudellisia edellytyksiä - Valtiovarainministeriö](#)

Suostumus käsittelyperusteena

Suostumus ei lähtökohtaisesti tule kyseeseen tietosuoja-asetuksen mukaisena henkilötietojen käsittelyperusteena viranomaistoiminnassa. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 43 perustelukappaleen mukaan suostumuksen ei pitäisi olla pätevä oikeudellinen peruste henkilötietojen käsittelylle sellaisessa erityistilanteessa, jossa rekisteröidyn ja rekisterinpitäjän välillä on selkeä epäsuhta. Tämä koskee erityisesti tilannetta, jossa rekisterinpitäjänä on viranomainen ja jossa on sen vuoksi epätodennäköistä, että suostumus on annettu vapaaehtoisesti kaikissa kyseiseen tilanteeseen liittyvissä olosuhteissa. Kunta ei siten pääsäännön mukaan käsittele henkilötietoja tehtäviinsä liittyen suostumuksen nojalla.

Tietosuoja-asetus asettaa pätevälle suostumukselle useita vaatimuksia. Tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 11 kohdan mukaan rekisteröidyn suostumuksella tarkoitetaan vapaaehtoista, yksilöityä, tietoista ja yksiselitteistä tahdonilmaisua, jolla rekisteröity hyväksyy henkilötietojensa käsittelyn antamalla suostumusta ilmaisevan lausuman tai toteuttamalla selkeästi suostumusta ilmaisevan toimen. Suostumuksen edellytyksistä säädetään lisäksi tietosuoja-asetuksen 7 artiklassa. Säännöksen mukaan rekisteröidyllä on muun muassa oikeus peruuttaa suostumuksensa milloin tahansa, ja peruuttamisen on oltava yhtä helppoa kuin suostumuksen antaminen. Rekisterinpitäjän, joka käyttää suostumusta käsittelyperusteena, on pystyttävä osoittamaan, että annettu suostumus on pätevä. Suostumuksen käyttöön liittyy siten useita vaatimuksia, joita voi olla käytännössä hankala toteuttaa ja noudattaa.

Kunnan kannalta suostumus voi poikkeuksellisesti soveltua käsittelyperusteena toiminnassa, joka ei ole kunnan ydintoimintaa eikä viranomaistoimintaa ja joka on aidosti vapaaehtoista rekisteröidylle, eikä vaikuta rekisteröityyn haitallisesti.

On kuitenkin huomioitava, että suostumuksenkaan perusteella kunta ei voi käsitellä tietoja tarkoitukseen, joka on kunnan toimialan ulkopuolella eli tehtävään, johon kunnalla ei ole toimivaltaa. Kunta esimerkiksi ei voi viranomaisena harjoittaa markkinaehtoista markkinointia, joten suostumuksellakaan kunta ei voi käsitellä tietoja markkinointitarkoituksiin.

Lue lisää:

- [Lakiklinikka: Onko markkinointi viranomaistoimintaa? | Kuntalehti](#)
- [Euroopan tietosuojaneuvoston laatimat asetuksen 2016/679 mukaista suostumusta koskevat suuntaviivat 05/2022](#)

Suostumus suojatoimena

Suostumus voi toimia henkilötietojen käsittelyssä suojatoimena joko rekisterinpitäjän oman harkinnan perusteella tai lainsäädännön sitä edellyttäessä. Tietosuoja-asetus velvoittaa rekisterinpitäjää toteuttamaan asianmukaiset ja tehokkaat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla varmistetaan henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuus. Näiden veloitteiden puitteissa rekisterinpitäjä voi tapauskohtaisesti käyttää suostumusta täydentävänä suojatoimena vahvistaakseen rekisteröityjen asemaa.

Kunnallisessa toiminnassa suostumuksen käyttö suojatoimena voi tulla kyseeseen esimerkiksi silloin, kun henkilötietoja käsitellään alkuperäisestä käyttötarkoituksesta poikkeavaan mutta sen kanssa yhteensopivaan tarkoitukseen tai kun henkilötietojen käsittelyssä otetaan käyttöön uusia tai kokeellisia teknologisia ratkaisuja.

Suojatoimena toimivasta suostumuksesta säädetään myös erityislainsäädännössä. Suojatoimena toimivaan suostumukseen ei sovelleta tietosuoja-asetuksen säännöksiä pätevän suostumuksen edellytyksistä. Suostumuksen antamisen ja peruuttamisen tapaa voidaan kuitenkin säännellä kansallisessa laissa (ks. esim. HE 102/2025 vp)

Esimerkki: Työvoimapalveluiden järjestämisessä annetun lain (380/2023) 116 §:n 4 momentissa säädetään palveluntuottajan oikeudesta saada salassapitosäännösten estämättä työvoimaviranomaiselta ja henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi ja toteuttamiseksi. Säännöksen mukaan asiakkaan terveydentilaa koskevien tietojen luovuttaminen palveluntuottajalle on mahdollista vain, jos asiakas antaa tietojen luovuttamiseen yksilöidyn kirjallisen suostumuksen. Lain perustelujen (HE 207/2022 vp) mukaan asiakkaan antamassa suostumuksessa olisi kyse suojatoimesta. Käytännössä tämä

tarkoittaa, että palveluntuottajan oikeus käsitellä tietoja perustuu lain säännökseen, ei suostumukseen.

Suostumus salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen julkisuuslain näkökulmasta

Julkisuuslain 26 §:n mukaan viranomaisella voi antaa salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tiedon, jos se, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty, antaa siihen suostumuksensa. Suostumus voi siten toimia perusteena luovuttaa salassa pidettävää tietoa julkisuuslain nojalla.

Vaikka julkisuuslain mukaan esimerkiksi toisen viranomaisen tiedonsaantioikeus voi perustua kohdehenkilön suostumukseen, ei suostumus lähtökohtaisesti kelpaa vastaanottavan viranomaisen perusteeksi käsitellä henkilötietoja viranomais-toiminnassa tietosuojasetuksen mukaan. Julkisuuslain 16.3 §:n mukaan tietoja viranomaisen henkilörekisteristä saa lähtökohtaisesti antaa, jos luovutuksensaajalla on tietosuojasääntelyn mukaan oikeus tallettaa ja käyttää sellaisia henkilötietoja. Henkilötietoja saa kuitenkin luovuttaa suoramarkkinointia ja mielipidemarkkinatutkimusta varten vain, jos niin erikseen säädetään tai jos rekisteröity on antanut siihen suostumuksensa.

Tämä tarkoittaa, että julkisuuslain 26 §:ssä tarkoitettua suostumusta lisäksi luovutuksesta vastuussa oleva rekisterinpitäjä pitää lisäksi selvittää, minkä käsittelyperusteella luovutuksensaajalla olisi oikeus käsitellä pyydettyjä tietoja.

Viranomaisten välisen tiedonvaihdon näkökulmasta lähtökohta on, että salassa pidettävien tietojen luovutuksista viranomaisten välillä tulee säätää laissa aina erikseen. Tietojen luovuttaminen suostumuksen perusteella on mahdollista vain rajatuissa tilanteissa, joissa tietojen luovuttaminen on asiakkaan edun mukaista – esimerkiksi jos tiedon luovuttaminen voisi edesauttaa jonkin palvelun tai etuuden saantia. Suostumuksen tiedon luovuttamiseen tulee täyttää tietosuojasetuksen mukaiset vaatimukset. Suostumusta ei tule käyttää laajasti salassa pidettävien asiakkaan tietojen luovuttamiseen viranomaisten välillä.

3.5 Oikeutettu etu

Tietosuojasetuksen mukaan oikeutettua etua koskevaa käsittelyperustetta ei sovelleta tietojenkäsittelyyn, jota viranomaiset suorittavat tehtäviensä yhteydessä. Tietosuojasetuksen johdanto-osan 47 perustelukappaleen mukaan rajoituksen syynä on se, että lainsäätäjän tehtävä on vahvistaa lailla käsittelyperuste, joiden nojalla viranomaiset voivat käsitellä henkilötietoja. Oikeutetun edun mukainen käsittelyperuste jättää ”oikeutetun edun” määrittämisen yksittäiselle

rekisterinpitäjälle. Pääsääntöisesti kuntien suorittama tietojenkäsittely liittyy niiden laissa säädettyihin tehtäviin ja toimivaltuuksiin.

Euroopan tietosuojaneuvosto on 11.10.2024 julkaissut julkiselle kuulemiskierrokselle [ohjeluonnoksen henkilötietojen käsittelystä oikeutetun edun](#) perusteella. Lopullista, julkisen kuulemiskierroksen jälkeistä ohjetta ei ole tämän ohjeen kirjoitushetkellä julkaistu. Ohjeluonnoksessa on käsitelty lyhyesti sitä, missä määrin oikeutettu etu soveltuu viranomaisten suorittaman henkilötietojen käsittelyperusteeksi. Ohjeluonnoksen mukaan oikeutettuun etuun ei voi nojata käsittelyperusteena, jos käsittely liittyy viranomaisten lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Oikeutettuun etuun voidaan kuitenkin ohjeluonnoksen mukaan nojata poikkeuksellisissa ja rajatuissa tapauksissa, kun käsittely ei liity eikä kohdistu viranomaisen erityisten tehtävien hoitamiseen tai julkisen vallan käyttöön, vaan sellaisiin muihin toimintoihin, jotka ovat kansallisen oikeusjärjestelmän mukaan sallittuja ja laillisia.

Tietosuoja-asetus ja Euroopan tietosuojaneuvoston ohjeluonnos jättävät mahdollisuuden käyttää kunnissakin oikeutetun edun käsittelyperustetta käsittelyyn, joka ei kuulu kunnan lakisääteisten tehtävien hoitamiseen. Kunnissa on tapauskohtaisesti arvioitava, missä määrin henkilötietojen käsittely liittyy kunnan lakiin perustuviin julkisiin tehtäviin. Käytännössä oikeutettu etu voi kuitenkin tulla kunnissa sovellettavaksi vain tietyin edellytyksin ja poikkeuksellisissa ja rajatuissa tilanteissa, joissa henkilötietojen käsittely perustuu esimerkiksi laissa säädettyjen tehtävien ulkopuolella tapahtuvaan tutkimustoimintaan, teknologian pilotointiin tai kokeiluihin taikka sisäisen hallinnon järjestämiseen. (ks. esim. [Christofi, Wauters & Valcke, Smart Cities, Data Protection and the Public Interest Conundrum: What Legal Basis for Smart City Processing? European Journal of Law and Technology, Vol 12 No.1 2021](#))

Oikeutettu etu käsittelyperusteena edellyttää, että rekisteröidyn edut ja oikeudet huomioidaan erityisen tarkkaan. Yksityishenkilön edut ja oikeudet ovat lähtökohdaisesti suojatumpia kuin rekisterinpitäjän. Henkilötietoja ei saa käsitellä, jos rekisteröidyn edut tai oikeudet syrjäyttävät rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen edun. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi silloin, kun rekisteröity on lapsi. Se, voidaanko etu katsoa oikeutetuksi, saadaan selville niin kutsutulla tasapainotestillä. Siinä rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen etua punnitaan rekisteröidyn etuja ja oikeuksia vasten. Jos kunnassa harkitaan henkilötietojen käsittelyä oikeutetun edun perusteella, on käsittelyä huolellisesti arvioitava tasapainotestillä. Testistä on laadittava myös kirjallinen kuvaus, jolla tarvittaessa voidaan osoittaa, että toiminta on tietosuoja-asetuksen mukaista – esimerkiksi miksi yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista ei tapauksessa katsottu asianmukaiseksi käsittelyperusteeksi.

3.6 Elintärkeä etu

Elintärkeää etuja koskevaan käsittelyperusteeseen voidaan kunnissa nojautua vain harvoissa erityistapauksissa. Näin voi olla esimerkiksi, jos henkilötietoja on käsiteltävä jonkun hengen suojaamiseksi. Tietosuoja-asetuksen perusteella tämän käsittelyperusteen soveltamisala on kuitenkin hyvin rajallinen ja peruste tulee sovellettavaksi vain, kun henkilötietojen käsittelyllä ei ole muuta ilmeistä käsittelyperustetta. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 46 perustelukappaleen mukaan elintärkeä voisi soveltua käsittelyperusteeksi esimerkiksi epidemioiden ja niiden leviämisen seuraamiseksi tai humanitaarisissa hätätilanteissa, erityisesti luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien yhteydessä. Kyse voi olla myös esimerkiksi elintarvikkeiden hengenvaarallisesta myrkyllisyydestä varoittamisesta. (tietosuojavaltuutetun päätös dnro 2364/452/2011)

4 Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely

4.1 Erityisten henkilötietoryhmien käsittelyn poikkeusperusteet

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely on lähtökohtaisesti kiellettyä. Tällaisia tietoja voidaan käsitellä vain, jos käsittelylle on sekä jokin tietosuojasetuksen 6 artiklan mukainen käsittelyperuste että 9 artiklan 2 kohdassa säädetty erityinen poikkeus käsittelykiellosta.

Käytännössä kuntien tehtävien kannalta yleisin poikkeusperuste on tietosuojasetuksen 9 artiklan 2 kohdan g alakohta, jonka mukaan käsittely on sallittua, jos se on tarpeen tärkeää yleistä etua koskevasta syystä unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön nojalla. Tällöin sääntelyn tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, noudattaa henkilötietojen suojaa koskevan oikeuden keskeistä sisältöä ja sisältää asianmukaiset ja erityiset toimenpiteet rekisteröidyn perusoikeuksien ja etujen suojaamiseksi.

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely voidaan olla mahdollistettu ensinnäkin erityislainsäädännössä. Myös tietosuojalain 6 §:ssä on tarkempaa sääntelyä erityisten henkilötietoryhmien käsittelystä. Pykälässä säädetyissä tilanteissa on mahdollista käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja. Tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan erityisiä henkilötietoja saa käsitellä, jos käsittelystä säädetään laissa tai jos käsittely johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetyistä tehtävistä.

Kyseistä säännöstä on muutettu keväällä 2026 (HE 9/2026 vp), jotta lainkohdan muotoilu vastaisi tietosuojasetuksessa käytettyjä sanamuotoja. Säännöksen mukaan erityisiä henkilötietoryhmiä saa käsitellä, jos tietojen käsittelystä on säädetty laissa tai jos kyseisten tietojen käsittely on välttämätöntä rekisterinpitäjälle laissa säädetyin yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi. Lakimuutoksella säännöstä täsmennettiin siten, että kohdassa tarkoitettu käsittely rajataan

välttämättömään. Muutoksen tarkoituksena ei kuitenkaan ollut lähtökohtaisesti muuttaa sääntelyn tulkintaa aikaisemmasta. Lainkohta jättää rekisterinpitäjälle paljon harkintamarginaalia arvioida sitä, kuinka laajasti ja mitä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja rekisterinpitäjä voi käsitellä.

Käytännössä säännös tarkoittaa, että kunnat voivat käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ensinnäkin, kun kyseisten tietojen käsittelystä on säädetty nimenomaisesti laissa. Lisäksi erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely voi olla mahdollista myös sellaisiin kunnan yleiseen toimialaan kuuluviin tehtäviin, jotka ovat lakisääteisiä, mutta kunnille vapaaehtoisia sikäli, kun niissä on kyse kyseisen lainkohdan tarkoittamasta rekisterinpitäjälle laissa säädetyistä yleistä etua koskevan tehtävän suorittamisesta. Säännös ei välttämättä edellytä, että kyseiset yleistä etua koskevat tehtävät on lainsäädännössä muotoiltu nimenomaisesti kuntia velvoittaviksi. Kyseinen säännös mahdollistaa erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelyn, jos käsittely on välttämätöntä rekisterinpitäjälle laissa säädetyistä yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja voidaan lähtökohtaisesti käsitellä kunnan vapaaehtoisissa tehtävissä, joista löytyy tarkempaa sääntelyä (esimerkiksi lukiokoulutus tai aamu- ja iltapäivätoiminta kouluissa) sekä tehtävissä, joista tarkempaa sääntelyä ei ole mutta jotka kuuluvat viranomaisen toimivaltaan (esimerkiksi välipalan tarjoaminen kouluissa). Mitä kauemmaksi kunnan ydintoiminnasta käsittelyn tarkoitus siirtyy, sitä vaikeampi on käsitellä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja tietosuojalain 6 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla. Tällaisissa tilanteissa erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja voidaan mahdollisesti käsitellä tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan a alakohdan nimenomaisen suostumuksen perusteella, mikäli tietosuoja-asetuksen mukaisen pätevän suostumuksen edellytykset täyttyvät.

”Tavanomaisen suostumuksen” sijaan tietosuoja-asetuksessa edellytetään nimenomaista suostumusta tilanteissa, joihin rekisteröidyn näkökulmasta liittyy erityisiä tietosuojariskejä. Nimenomaisesta suostumuksesta on säädetty erityisiä henkilötietoryhmiä, tiedonsiirtoja kolmansiin maihin tai kansainvälisille järjestöille sekä automatisoituja yksittäispäätöksiä koskevien säännösten yhteydessä. Ilmauksella nimenomainen viitataan tapaan, jolla rekisteröity ilmaisee suostumuksen. Selvä tapa varmistaa nimenomainen suostumus on esimerkiksi suostumuksen nimenomainen vahvistaminen kirjallisessa lausumassa. Lisätietoa: [Euroopan tietosuojaneuvoston laatimat asetuksen 2016/679 mukaista suostumusta koskevat suuntaviivat 05/2022](#)

4.2 Suojatoimet

Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely edellyttää korostettua huolellisuutta. Tietosuojalain 6 §:n 2 momentin mukaan rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän on toteutettava asianmukaiset ja erityiset suojatoimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien suojaamiseksi, ja laissa luetellaan esimerkinomaisesti keskeisiä teknisiä, organisatorisia ja menettelyllisiä toimenpiteitä, joilla tietojen käsittelyn turvallisuus ja lainmukaisuus varmistetaan. Säännös jättää rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän arvioitavaksi ensi vaiheessa, millaiset suojatoimenpiteet ovat käsittelytoimiin nähden asianmukaiset. Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 2 kohdan osoitusvelvollisuudesta seuraa, että rekisterinpitäjän ja henkilötietojen käsittelijän on kyettävä osoittamaan valittujen suojatoimien asianmukaisuus ja oikeasuhtaisuus.

Tietosuojalain 6 §:n 2 momentin mukaan tällaisia toimenpiteitä ovat:

- toimenpiteet, joilla on jälkepäin mahdollista varmistaa ja todentaa kenen toimesta henkilötietoja on tallennettu, muutettu tai siirretty;
- toimenpiteet, joilla parannetaan henkilötietoja käsittelevän henkilöstön osaamista;
- tietosuojavastaavan nimittäminen;
- rekisterinpitäjän ja käsittelijän sisäiset toimenpiteet, joilla estetään pääsy henkilötietoihin;
- henkilötietojen pseudonymisointi;
- henkilötietojen salaaminen;
- toimenpiteet, joilla käsittelyjärjestelmien ja henkilötietojen käsittelyyn liittyvien palveluiden jatkuva luottamuksellisuus, eheys, käytettävyys ja vikasietoisuus taataan, mukaan lukien kyky palauttaa nopeasti tietojen saataavuus ja pääsy tietoihin fyysisen tai teknisen vian sattuessa;
- menettely, jolla testataan, tutkitaan ja arvioidaan säännöllisesti teknisten ja organisatoristen toimenpiteiden tehokkuutta tietojenkäsittelyn turvallisuuden varmistamiseksi;
- erityiset menettelysäännöt, joilla varmistetaan tietosuoja-asetuksen ja tämän lain noudattaminen siirrettäessä henkilötietoja tai käsiteltäessä henkilötietoja muuhun tarkoitukseen;
- tietosuoja-asetuksen 35 artiklan mukainen tietosuoja koskevan vaikutusarvioinnin laatiminen;
- muut tekniset, menettelylliset ja organisatoriset toimenpiteet.

5 Henkilötietojen käsittely uusia tarkoituksia varten

5.1 Käyttötarkoitussidonnaisuus

Käyttötarkoitussidonnaisuus on yksi henkilötietojen käsittelyn keskeisistä periaatteista ja sillä on keskeinen merkitys henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden arvioinnissa. Käyttötarkoitussidonnaisuudesta säädetään tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa, jonka mukaan henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteensopimattomalla tavalla. Säännökseen sisältyy siis kaksi vaatimusta: yksi koskien henkilötietojen alkuperäisen keruun tarkoituksia ja toinen koskien kyseisten tietojen myöhempää käsittelyä.

On hyvä huomata, että käsittelyn tarkoitus ei ole viranomaistoiminnassa yleensä vapaasti määritettävissä, vaan se perustuu pääsääntöisesti lakiin ja kuntien toiminnassa kunnan tehtäviin ja sallittuun toimintaan. Kunnan toimiala määräytyy kuntalain nojalla. Se, että henkilötietojen käsittelyssä noudatetaan tietosuojasääntelyä, ei poista muun lainsäädännön vaatimuksia. Esimerkiksi tietopalvelujen kehittämisessä on arvioitava muun ohella valtioneuvoston sääntelyn sekä kunnan toimialaa koskevien säännösten asettamat reunaehdot.

Lisätietoa:

- [Neljä kunnan toimialaa koskevaa päätöstä | Kuntaliitto.fi](#)
- [Väitetty kilpailuneutraaliteettia rikkova toiminta lastensuojelun sijaishuoltoa tarjoavien yksiköiden palveluhaun markkinoilla - KKV](#)
- [Maanmittauslaitoksen menettelyt paikkatietojärjestelmien markkinoilla - KKV](#)

Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdassa säädetään henkilötietojen käsittelystä muuhun kuin alkuperäiseen tarkoitukseen. Käsittely muuhun kuin alkuperäiseen tarkoitukseen on mahdollista rekisteröidyn suostumuksella, käsittelyn mahdollistavan lainsäädännön nojalla tai jos myöhempi käsittely on yhteensopivaa alkuperäisen käsittelyn tarkoituksen kannalta. Jos käsittely on alkuperäisen käsittelyn tarkoituksen kanssa yhteensopivaa, ei tietosuoja-asetuksen johdanto-

osan 50 perustelukappaleen mukaan alkuperäisen käsittelyn oikeuttaneen käsittelyperusteen lisäksi tarvita muuta erillistä käsittelyperustetta. Kysymys henkilötietojen myöhemmän käsittelyn yhteensopivuudesta kyseisten tietojen alkuperäisen keruun tarkoitusten kanssa herää vain siinä tapauksessa, että mainitun myöhemmän käsittelyn tarkoitukset eivät ole samat kuin alkuperäisen keruun tarkoitukset.

Rekisterinpitäjän tulee pystyä osoittamaan, että myöhempi käsittely on aidosti yhteensopivaa alkuperäisen käsittelyn tarkoituksen kanssa ja että rekisteröidyn tietosuoja toteutuu kaikilta osin asianmukaisesti. Käyttötarkoituksen yhteensopivuutta arvioitaessa on otettava huomioon ainakin seuraavat seikat:

- henkilötietojen keruun tarkoitusten ja aiotun myöhemmän käsittelyn tarkoitusten väliset yhteydet
- henkilötietojen keruun asiayhteys erityisesti rekisteröityjen ja rekisterinpitäjän välisen suhteen osalta
- henkilötietojen luonne, erityisesti erityisten henkilötietoryhmien käsittely
- aiotun myöhemmän käsittelyn mahdolliset seuraukset rekisteröidyille
- asianmukaisten suojatoimien, kuten salaamisen tai pseudonymisoinnin, olemassaolo.

Lisätietoa: [Käyttötarkoitussidonnaisuus](#) | [Tietosuojavaltuutetun toimisto](#)

Esimerkki: Ratkaisussa C-77/21 Euroopan unionin tuomioistuin piti käyttötarkoitusten yhteensopivuutta koskevan arvioinnin kannalta merkityksellisenä konkreettista, loogista ja riittävän läheistä yhteyttä henkilötietojen alkuperäisen keruun tarkoituksen ja kyseisten tietojen myöhemmän käsittelyn välillä ja totesi, että näin voidaan varmistaa, että kyseinen myöhempi käsittely ei poikkea rekisteröityjen myöhempiä tietojen käyttöä koskevista perustelluista odotuksista.

Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan henkilötietojen myöhempi käsittely yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia varten katsotaan suoraan yhteensopivaksi alkuperäisten käsittelytarkoitusten kanssa. Tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten tapahtuva käsittely on vastaavalla tavalla säädetty yhteensopivaksi alkuperäisten käyttötarkoitusten kanssa. Näissä tilanteissa käsittelyn erillistä yhteensopivuusarviointia ei tarvitse tehdä. Edellytyksenä kuitenkin on, että tietosuoja-asetuksen suojatoimia noudatetaan asianmukaisesti. Suojatoimina voi käyttää esimerkiksi salausta, pseudonymisointia tai henkilötietojen aggregointia tilastolliselle tasolle. Henkilötietoja ei saa käsitellä, jos käsittelyn tarkoitus on mahdollista toteuttaa anonyymeilla tiedoilla.

Esimerkki: Varhaiskasvatuksessa, perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja ammatillisessa koulutuksessa henkilötietoja käsitellään kasvatuksen tai koulutuksen järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Tietosuoja-asetuksen perusteella rekisterinpitäjän omassa toiminnassa muodostuneita kasvatus- ja koulutustietoja voidaan käsitellä tilastokäyttötarkoituksiin, koska se on yhteensopivaa alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa. Tilastokäyttötarkoituksia varten tapahtuvassa käsittelyssä on huomioitava myös kansallisen tietosuojalain 31 §:n sääntely.

Lisätietoa: [Sujuva kasvatus- ja koulutustietojen hyödyntäminen, Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2024:17.](#)

5.2 Tietojen luovutukset

Myös henkilötietojen luovuttaminen on henkilötietojen käsittelyä. Henkilötietojen luovutuksesta on kyse, kun tietoja annetaan rekisterinpitäjältä toiselle ja samalla rekisterinpitäjälle kuuluva määräysvalta päättää tietojen käsittelystä siirtyä. Tietojen luovuttaminen on yleensä tietojen myöhempää käsittelyä toisia, alkuperäisistä tarkoituksista poikkeavia tarkoituksia varten. Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdan mukaan myöhempi käsittely ilman suostumusta tai nimenomaista lainsäädännöstä, joka sallisi kyseisen myöhemmän käsittelyn, on sallittua vain, jos se on yhteensopivaa alkuperäisen käsittelyn tarkoituksen kanssa.

Tietosuoja-asetuksen mukaan henkilötietojen käsittelijä ei saa käsitellä tietoja muutoin kuin rekisterinpitäjän ohjeiden mukaisesti. Henkilötietojen käsittelijä ei omasta aloitteestaan saa myöskään käsitellä henkilötietoja omiin tarkoituksiinsa, ellei lainsäädäntö tällaiseen käsittelyyn velvoita. Esimerkiksi tietojärjestelmien analytiikkatyökalujen käytössä tapahtuvat luovutukset on katsottu oikeuskäytännössä lainvastaisiksi, kun viranomaiset ovat luovuttaneet tietoja laajasti myös kaupallisiin tarkoituksiin ilman yhteensopivia käyttötarkoituksia tai tunnistettuja käsittelyperusteita.

Esimerkki: Apulaistietosuojavaltuutettu on päätöksessään katsonut, ettei kirjastoilla ollut lainmukaista henkilötietojen käsittelyperustetta kirjaston sivustolla seurantateknologioiden kautta kerättyjen henkilötietojen jatkokäsittelylle, vaan ne ovat käsitelleet näitä henkilötietoja esimerkiksi verkkosivujen kehittämistarkoituksessa ilman lainmukaista käsittelyperustetta. Seurantateknologioiden tallentamisen ja käyttämisen osalta sovellettavaksi tuli sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 205 §. Apulaistietosuojavaltuutettu on muistuttanut, että viranomaisten on harkittava tarkkaan, millaista seurantateknologiaa niiden verkkosivustoilla on tarpeellista olla ja voitaisiinko viranomaisen verkkopalvelua mahdollisesti tarjota ilman muita kuin sivuston toiminnan kannalta välttämättömiä evästeitä. Apulaistietosuojavaltuutettu on korostanut, että viranomaisen

verkkopalveluita olisi lähtökohtaisesti voitava käyttää ilman, että tietoja verkkosivuvierailusta päätyy esimerkiksi kaupalliseen käyttöön.

Lisätietoa: [Kirjastojen verkkosivustolla käytettäviin seurantateknologioihin liittyvä henkilötietojen käsittely | 13.12.2022 | Tietosuojavaltuutettu | Finlex](#)

Esimerkki: Tanskan tietosuojaviranomainen on Google Workspace for Education -opetusohjelman käyttöä koskeneessa ratkaisussaan katsonut, että kunnan käyttämän käsittelyperusteen katsottiin olevan riittävä seuraavia tarkoituksia varten: palvelujen, kuten Google Workspacen, tarjoaminen, kyseisen palvelun parantaminen ja luotettavuuden varmistaminen, viestintä esimerkiksi kuntien kanssa sekä lakisääteisten velvoitteiden noudattaminen. Tanskan tietosuojaviranomainen kuitenkin katsoi, että Tanskan perusopetuslaissa ei ole riittävää käsittelyperustetta seuraaviin tarkoituksiin: Google Workspace for Education -palvelun, ChromeOS-käyttäjärjestelmän ja Chrome-selaimen ylläpito ja kehittäminen, suorituskyvyn mittaaminen sekä uusien ominaisuuksien ja palvelujen kehittäminen ChromeOS-käyttäjärjestelmään ja Chrome-selaimeen.

5.3 Digitalisaatio palveluiden järjestämisessä ja toiminnan kehittämisessä

Henkilötietojen käsittelyn lainmukaisuuden varmistaminen korostuu erityisesti tilanteissa, joissa kunta hyödyntää digitaalisia tietojen käsittelytapoja sekä uusia teknologioita. Kunnissa on tällaisia toimintoja suunniteltaessa huolellisesti arvioitava, onko käsittelylle löydettävissä lainmukainen käsittelyperuste ja täyttyvätkö sekä tietosuojasääntelyn että muun soveltuvan lainsäädännön vaatimukset.

Ennen henkilötietojen käsittelyn aloittamista on määriteltävä käsittelyn käyttötarkoitus sekä arvioitava, onko henkilötietojen käsittely kyseisessä tarkoituksessa lainmukaista. Henkilötietojen käsittelylle on tunnistettava käsittelyperuste, vaikka tarkoituksena ei varsinaisesti olisi henkilötietojen käsittely, vaan esimerkiksi toiminnan tehostaminen tai jonkin ilmiön tutkiminen. Jos henkilötietojen käsittelylle ei ole käsittelyperustetta, käsittelyä ei voi toteuttaa.

Jos henkilötietoja käsitellään tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohdan perusteella, tietosuoja-asetus edellyttää muun muassa, että henkilötietojen käsittelyperusteena olevan lainsäädännön on oltava riittävän täsmällistä ja ennakoitavaa. Kuntien on näin ollen pystyttävä osoittamaan käsittelyperuste, joka on tarpeeksi tarkkarajainen: pelkät yleisluonteiset toimivaltasäännökset

eivät välttämättä ole tähän riittäviä. Se, mitä tarkoitetaan riittävällä ennakoitavuudella, on arvioitava tapauskohtaisesti.

Esimerkki: Kunta osallistui Ruotsin tietosuojaviranomaisen (IMY) tarjoamaan testiympäristöön (ns. hiekkalaatikko, regulatory sandbox) arvioidakseen, miten tekoälypohjaista litterointipalvelua voidaan käyttää kunnan sosiaalipalveluissa toiminnan tehostamiseksi ja laadun parantamiseksi. Kunta oli ilmoittanut, että suunnitellun käsittelyn tarkoituksena on dokumentoida tehokkaasti ja oikeusturva huomioiden, mitä yksittäisiä henkilöitä koskevissa sosiaalipalveluasioissa ja muiden osapuolten kanssa käydyissä keskusteluissa ilmenee. IMY julkaisi huhtikuussa 2026 raportin, jossa kysymystä tarkasteltiin muun muassa käsittelyperusteiden näkökulmasta.

IMY katsoi, että kyse on tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohdassa tarkoitettusta yleistä etua koskevasta tehtävästä, koska dokumentointi on kunnalle pakollinen tehtävä. Koska dokumentointi tapahtuu yksittäisiä asioita koskevien päätösten valmistelun yhteydessä, käsittely voi IMY:n mukaan olla myös osa julkisen vallan käyttöä 6 artiklan 1 kohdan e alakohdan mukaisesti. IMY piti dokumentointivelvollisuutta lisäksi julkisoikeudellisena velvoitteena, minkä vuoksi myös 6 artiklan 1 kohdan c alakohtaa voidaan IMY:n mukaan soveltaa. IMY katsoi, että dokumentointivaatimukset, joita käsittelyllä pyritään täyttämään, ovat laajoja ja suhteellisen yksityiskohtaisia. IMY:n arvion mukaan käsittelyperuste on pääosin riittävän selkeä, täsmällinen ja ennakoitava, jotta se voi toimia suunnitellun henkilötietojen käsittelyn perustana. Oikeudellista perustaa ei siis edellytetä käytetylle teknologialle, vaan tehtävälle itselleen. Ks. [Slutrapport från IMY:s innovationssandlåda för dataskydd dnro IMY-2026-6527](#).

Esimerkki: Hollannissa tietosuojaviranomainen arvioi kaupungin menettelyä mitata kaupungin keskustan ruuhkaisuutta sensorien avulla. Katujen varsille oli asennettu sensoreita, jotka havaitsivat ohikulkijoiden matkapuhelimien Wi-Fi-signaaleja. Jokainen puhelin rekisteröitiin erikseen ja sille annettiin yksilöllinen tunnus. Tämän avulla voitiin mitata kadun ruuhkaisuutta laskemalla, kuinka monta puhelinta oli sensorin läheisyydessä tietyinä ajankohtana. Tietosuojaviranomainen katsoi ratkaisussaan, ettei kunta voinut perustaa henkilötietojen käsittelyä tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohtaan. Tietosuojaviranomaisen mukaan kuntien lainsäädännössä väljästi määritellyt tehtävät eivät muodostaneet riittävän täsmällistä ja selkeää perustaa tapauksessa arvioidulle henkilötietojen käsittelylle. Kunta oli viitannut käsittelyn perusteena kuntien laaja-alaiseen tehtäväkenttään. Ks. [Hollannin tietosuojaviranomaisen päätös s. 20 alkaen](#).

Käsittelyn on oltava tarpeellista ja oikeasuhtaista suhteessa tavoiteltuun tarkoitukseen, ja käsiteltävien tietojen määrän tulee rajoittua siihen, mikä on

tarkoituksen kannalta välttämätöntä. Tarpeellisuusvaatimuksen osalta esimerkiksi [Ruotsin tietosuojaviranomainen IMY on verkkosivuillaan todennut](#), että teknisten apuvälineiden käyttö sekä henkilötietojen automaattinen käsittely katsotaan nykyään pääsääntöisesti tarpeelliseksi. Käytännössä tarpeellisuusvaatimus voi erityisesti yleistä etua koskevan käsittelyperusteen yhteydessä muodostua varsin laajaksi, koska henkilötietoja ja käsittelyteknologioita voitaisiin käyttää lähes kaiken toiminnan optimointiin.

Kaikki uudet käyttötarkoitukset, käsittelytoimet ja uusien teknologioiden käyttöönotot on arvioitava kunnassa erikseen. Tarvittaessa on varmistettava, että uusi käyttötarkoitus on linjassa kunnan alkuperäisten käyttötarkoitusten kanssa. Arvioinnissa on otettava huomioon myös kuntalaisten kohtuulliset odotukset: mitä vähemmän kuntalaiset voivat perustellusti olettaa, että heidän henkilötietojaan käytetään myös muihin tarkoituksiin, sitä epätodennäköisempää on, että uutta käsittelyä voidaan pitää alkuperäisen käyttötarkoituksen kanssa yhteensopivana. Kuntalaisten kohtuulliset odotukset on arvioitava niin uusien teknologioiden käyttöönotossa kuin esimerkiksi suunnitellessa henkilötietojen yhdistämistä uusilla tavoilla.

Ks. lisätietoa esim.

- Hollannin tietosuojaviranomaisen julkaisu [Smart Cities. Investigation Report on the Protection of Personal Data in the Development of Dutch Smart Cities](#).
- [Christofi, Wauters & Valcke, Smart Cities, Data Protection and the Public Interest Conundrum: What Legal Basis for Smart City Processing? European Journal of Law and Technology, Vol 12 No.1 2021](#)
- Koskinen, Jani and Knaapi-Junnila, Sari and Selkälä, Toni, Use of Personal Data in the Public Sector Under the Current EU Data Regulation and Beyond -the Need for Clarifying Legal, Practical and Ethical Bases (September 01, 2025). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=5803482> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5803482>

Liite 1: Esimerkkejä kunnan lakisääteisistä tehtävistä

Taulukoihin kootun sääntelyn kohdetoimialat ja toiminnot:

- [Varhaiskasvatus ja koulutus](#)
- [Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut](#)
- [Alueidenkäyttö ja rakentaminen](#)
- [Kadut ja kunnossapito](#)
- [Vesi- ja jätehuolto](#)
- [Ympäristönsuojelu](#)
- [Työllisyys-, elinkeino- ja kotoutumispalvelut](#)
- [Vaalit ja asukkaiden osallistumismahdollisuuksien lisääminen](#)

Varhaiskasvatus ja koulutus

Kunnan tehtävä	Säännöksiä, joissa tehtävästä säädetään
Varhaiskasvatuksen järjestäminen	Varhaiskasvatuslaki (540/2018) <ul style="list-style-type: none">- 5 § Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta- 6 § Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta asumisen ja oleskelun perusteella
Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin liittyvät selvitykset ja maksujen tarkistukset	Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016) <ul style="list-style-type: none">- 4 § Kuukausimaksu ja sen periminen
Perusopetuksen ja esiopetuksen järjestäminen	Perusopetuslaki (628/1998) 4 § Velvollisuus järjestää perusopetusta ja esiopetusta
Perusopetukseen valmistavan opetuksen, joustavan perusopetuksen toiminnan tai aikuisten perusopetuksen järjestäminen	Perusopetuslaki (628/1998) <ul style="list-style-type: none">- 5 § Muu opetus ja toiminta
Esi- ja perusopetuksen koulukuljettusten järjestäminen	Perusopetuslaki (628/1998) <ul style="list-style-type: none">- 32 § Koulumatkat
Aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen	Perusopetuslaki (628/1998) <ul style="list-style-type: none">- 48 b § Järjestäminen ja laajuus

	- 48 f § Maksut
Tutkintoon valmistavan koulutuksen järjestäminen	Laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (1215/2020) - 3 § Koulutuksen järjestäjät
Ammatillisen koulutuksen järjestäminen	Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) - 22 § Tutkintojen ja koulutuksen järjestämislupa
Lukiokoulutuksen järjestäminen	Lukiolaki (714/2018) - 3 § Koulutuksen järjestäjät
Oppivelvollisuuden suorittamisen ohjaus- ja valvontavastuun toteuttaminen	Oppivelvollisuuslaki (1214/2020) - 14 § Asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu
Vapaasta sivistystyöstä annetun lain mukaisen koulutuksen järjestäminen	Laki vapaasta sivistystyöstä (632/1998) - 4 § Oppilaitoksen ylläpitäminen - 3.2 § Muut tehtävät ja yhteistyö

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut

Kunnan tehtävä	Säännöksiä, joissa tehtävästä säädetään
Kulttuuritoiminnan järjestäminen kunnassa paikalliset olosuhteet ja eri väestöryhmien tarpeet huomioiden	Laki kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019) - 3 § Kunnan tehtävät
Taiteen perusopetuksen järjestäminen	Laki taiteen perusopetuksesta (633/1998) - 2 § Koulutuksen järjestäjät
Yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen	Yleisistä kirjastoista annettu laki (1492/2016) - 5 § Kunnan tehtävät
Kirjaston maksujen seuranta ja periminen (esim. myöhästymismaksut)	Yleisistä kirjastoista annettu laki (1492/2016) - 12 § Maksuttomuus ja maksut
Liikuntapalveluiden sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan järjestäminen kohderyhmät huomioiden	Liikuntalaki (390/2015) - 5 § Kunnan vastuu
Nuorisolle suunnattujen palveluiden ja tilojen järjestäminen ja nuorten kansalaistoiminnan tukeminen	Nuorisolaki (1285/2016) - 8 § Kunnan vastuu
Etsivän nuorisotyön tehtävien hoitaminen	Nuorisolaki (1285/2016) - 10 § Etsivä nuorisotyö

Alueidenkäyttö ja rakentaminen

Kunnan tehtävä	Säännöksiä, joissa tehtävästä säädetään
Alueiden käytön suunnittelu ja kaavoitus	Alueidenkäyttölaki (132/1999) <ul style="list-style-type: none"> - 4 § Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä - 6 § Vuorovaikutus ja kaavoituksesta tiedottaminen - 20 § Kunnan tehtävät - 36 § Yleiskaavan laatimistarve - 51 § Asemakaavan laatimistarve - 59 § Asemakaavan laatimisesta perittävä korvaus - 62 § Vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa - 63 § Osallistumis- ja arviointisuunnitelma - 65 § Kaavaehdotuksen asettaminen julkisesti nähtäville - 67 § Ilmoittaminen kaavan hyväksymisestä - 74 § Maanomistajan oikeus ranta-asemakaavan laatimiseen - 75 § Yhteiskäyttöalueet ja yleiset alueet - 76 § Yleiskaavan laatimiskustannukset ranta-alueella - 201 § Kaavapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus - 204 a § Kaavoituksesta, tonttijaosta ja hulevesisuunnitelmasta aiheutuvien töiden suorittaminen
Maapolitiikka ja kaavojen toteuttamiseen liittyvät menettelyt	Alueidenkäyttölaki (132/1999) <ul style="list-style-type: none"> - 90 § Muiden yleisten alueiden toteuttaminen - 91 § Toteuttamisvastuun siirto maanomistajalla tai -haltijalle - 91 b § Maankäyttösopimukset - 91 c § Kehittämiskorvaus - 91 h § Lausunnon pyytäminen ja maanomistajien kuuleminen - 91 j § Kehittämiskorvauksen maksuunpano, erääntyminen ja viivästyskorke - 91 k § Erityiset maksujärjestelyt - 91 l § Kehittämiskorvauksen kohdistaminen ennen maksuunpanoa - 91 p § Kehittämiskorvauksen kirjaaminen - 97 § Rakentamiskehotukseen perustuva lunastus - 99 § Lunastuslupa perustuva maan lunastaminen - 100 § Kaavan toteuttamista helpottava lunastus - 106 § Asemakaavan toteuttamisesta johtuva korvaus - 108 § Korvaus rakennuksesta ynnä muusta sekä erityisestä vahingosta - 111 § Päätös nimeämisestä (kehittämisaueet) - 112 § Erityisjärjestelyt kehittämisalueilla
Tonttijakotehtävät ja kuuleminen tonttijakoasiassa	Alueidenkäyttölaki (132/1999) <ul style="list-style-type: none"> - 79 § Erillisen tonttijaon laatiminen - 80 § Tonttijaon muuttaminen ja kumoaminen - 82 § Tonttijaon laatimisesta aiheutuvat kustannukset - 204 a § Kaavoituksesta, tonttijaosta ja hulevesisuunnitelmasta aiheutuvien töiden suorittaminen
Rakennusvalvontatehtävät kuten rakentamisen ja muiden toimenpiteiden valvonta, lupamenettelyt, rakennetun ympäristön valvonta, rakentamiseen liittyviä järjestelyitä	Rakentamislaki (751/2023) <ul style="list-style-type: none"> - Rakentamisen luvat: rakentamislupa (42–46 §), maisematyölupa 53 §, rakennuksen purkamislupa 55 §, poikkeamislupa 57 § - 61–65 § Kuuleminen ja tiedottaminen rakentamisen lupasioissa

<p>koskevat viranomaisteh- tävät sekä kunnan muut rakennetun ympäristön pääätös- ja valvontatehtä- vät</p>	<ul style="list-style-type: none"> - 70 § Kuulutusmenettely (ml. lupapäätöksestä ilmoittami- nen) - 79 § Lupa- ja valvontamaksu - 99 § Kunnan rakennusvalvontaviranomainen - 100 § Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät - 128 § Rakennusrasitteet - 130 § Rasitejärjestely - 135 § Kiinteistöjen yhteisjärjestely - 136 § Kolmiulotteisen kiinteistön vuoksi tarpeellinen yhteis- järjestely - 137 § Yhteisjärjestelyn muuttaminen ja poistaminen - 141 § Rakennuksen kunnossapidon laiminlyönti - 142 § Ympäristöhoito - 144 § Keskenäisen rakennustyö - 145 § Hylätty rakennus - 146 § Rakennustyön keskeyttäminen - 147 § Uhkasakko ja teettämisuhka - 148 § Tarkastusoikeus - 153 § Ilmoitus syytteen nostamiseksi - 178 § Oikaisuvaatimus
<p>Kiinteistönmuodostus ja muut kiinteistötehtävät</p>	<p>Kiinteistönmuodostamislaki (554/1995)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 luku Lohkominen - 41 § Erillisen alueen tilaksi muodostaminen - 7 luku Tontin halkominen asemakaava-alueella - 58 § Vapaaehtoinen ja pakollinen tilusvaihto - 62 § Tontinosan lunastus lohkomisen yhteydessä - 101 §, 103 § Kiinteistön määritys - 131 § Yhteisalueosuuden siirto ja tilaksi muodostaminen - 131 a § Yhteisen alueen kiinteistöön liittämistä varten suori- tettava toimitus - 154 §, 158 §, 160 §, 161 §, 165 § Rasitteet - 168 § Toimituksen tiedottaminen - 277 § Toimituksessa tapahtuneen virheen oikaiseminen <p>Maastoliikennelaki (1710/1995)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 17 § Reittitoimitus <p>Yksityistielaki (560/2018)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6 luku Yksityistietoimitus <p>Kiinteistörekisterilaki (392/1985)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 5 § Kiinteistörekisterin pitäminen <p>Kiinteistöverolaki (654/1992)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 19 § Kiinteistötietojen tarkastuttaminen

Kadut ja kunnossapito

Kunnan tehtävä	Säännöksiä, joissa tehtävästä säädetään
Kadunpito, katusuunnittelu, kadunpito päätös, katualueen hankkiminen kunnalle sekä katujen kunnossa- ja puhtaanapito	<p>Alueidenkäyttölaki (132/1999)</p> <p>84 § Kadunpito</p> <p>85 § Kadun rakentaminen</p> <p>86 § Kadunpitovelvollisuuden alkaminen ja kadunpito päätös</p> <p>87 § Kadunpito päätöksestä ilmoittaminen</p> <p>104 § Korvattava katualue</p> <p>105 § Maanomistajan maksettavaksi määrättävä katualueen korvaus</p> <p>Laki katujen ja eräiden yleisten alueiden kunnossapidosta (669/1978)</p> <p>8 § Kadun kunnossapitotehtävien ottaminen kunnan huolehdittavaksi</p> <p>8 a § Kuuleminen 8 §:ssä tarkoitetussa asiassa</p> <p>13 § Puhtaanapitotehtävien ottaminen kunnan huolehdittavaksi ja tontinomistajien kuuleminen</p> <p>14 b § Kustannusten periminen tontinomistajilta</p> <p>16 § Kunnossa- ja puhtaanapidon valvonta</p> <p>18 § Maksua koskeva muutoksenhaku</p>
Johtojen ja muiden rakenteiden sijoittaminen ymv. (kunnan rakennusvalvontaviranomainen)	<p>Rakentamislaki (751/2023)</p> <p>131 § Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen</p> <p>132 § Veden johtaminen ja ojittaminen</p> <p>133 § Yhdyskuntateknisten laitteiden muuttaminen ja poistaminen</p> <p>134 § Vähäisten laitteiden sijoittaminen</p> <p>138 § Luonnollisen vedenjuoksun muuttaminen</p> <p>Laki sähköisen viestinnän palveluista (917/2014)</p> <p>233 § Päätös sijoittamisesta toisen omistamalle tai hallitsemalle alueelle tai rakennukseen</p> <p>235 § Sijoittamisoikeuden muuttaminen tai poistaminen</p> <p>240 § Sijoittamisen valvonta</p>
Hulevesien hallinta ja hulevesiasioiden valvonta (kunnan määräämä monijäseninen toimielin)	<p>Alueidenkäyttölaki (132/1999)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 103 g § Kiinteistön hulevesijärjestelmän ja kunnan hulevesijärjestelmän rajakohta - 103 i § Hulevesien hallinnan järjestäminen asema-kaava-alueella - 103 k § Määräys hulevesistä aiheutuvan haitan poistamiseksi - 103 l § Hulevesisuunnitelma - 103 m § Kunnan hulevesijärjestelmän toteuttaminen - 103 n § Hulevesien hallinnasta kunnalle perittävä maksu - 103 o § Hulevesimaksun periminen

	<ul style="list-style-type: none"> - 204 a § Kaavoituksesta, tonttijaosta ja huleve- sisuunnitelmasta aiheutuvien töiden suorittami- nen
Luonnon muistomerkin rauhoit-	Luonnonsuojelulaki (9/2023)
tamista koskeva päätös yksityi-	<ul style="list-style-type: none"> - 95 § Luonnonmuistomerkit - 96 § Luonnonmuistomerkin rauhoituksen lak- kauttaminen
sellä maalla sekä rauhoituksen	
lakkauttaminen	
Postilaatikon paikan määäämi-	Postilaki (415/2011)
nen (kunnan rakennusvalvonta-	<ul style="list-style-type: none"> - 44 § Postilaatikon paikka
viranomainen)	
Väestönsuojan rakentamiseen	Pelastuslaki (379/2011)
liittyvät lupa- ja valvontatehtä-	<ul style="list-style-type: none"> - 105 § Uhkasakko ja teettämishka
vät (kunnan rakennusvalvontavi-	
ranomainen)	

Vesi- ja jätehuolto

Kunnan tehtävä	Säännöksiä, joissa tehtävästä säädetään
Vesihuollon yleinen ja alueellinen kehittäminen, järjestämisvelvollisuuden täyttäminen, toiminta-alueen hyväksyminen, huolehtiminen, supistaminen ja seuraaminen	Vesihuoltolaki (119/2001) <ul style="list-style-type: none"> - 5 § Vesihuollon yleinen kehittäminen - 6 § Vesihuollon järjestäminen - 7 § Vesihuoltolaitosten toiminta-alueet - 8 § Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen hyväksyminen - 9 § Vesihuollosta huolehtiminen
Toiminta-alueen liittyjiin ja liitettäviin kuuluvat tiedot, liittyjien tiedot häiriö- ja korjaamistilanteissa	Vesihuoltolaki (119/2001) <ul style="list-style-type: none"> - 10 § Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon - 13 § Vesihuoltolaitteistojen suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito ja käyttö - 15 a § Vesihuoltolaitoksen palvelujen turvaaminen häiriötilanteissa - 15 b § Vesihuollon häiriötilanteista ilmoittaminen - 16 § Tiedottamisvelvollisuus - 17 § Asiakkaan kiinteistön käyttö
Hulevesien viemärointiin liittyvät kiinteistökohtaiset tiedot	Vesihuoltolaki (119/2001) <ul style="list-style-type: none"> - 17 a § Huleveden viemäroinnin järjestäminen - 17 b § Kiinteistön liittäminen vesihuoltolaitoksen hulevesiviemäriin - 17 d § Kielto johtaa kiinteistön hulevesiä jätevesiviemäriin - 17 e § Muut säännökset huleveden viemäroinnin hoitamisesta
Tarve yksilöidä maksut kiinteistöille ja raportoida ne kiinteistökohtaisesti	Vesihuoltolaki (119/2001) <ul style="list-style-type: none"> - 19 § Maksut - 20 d § Vesihuollon tietojärjestelmä
Kiinteistökohtaisten sopimusten tekeminen ja kohdentaminen oikeille omistajille	Vesihuoltolaki (119/2001) <ul style="list-style-type: none"> - 21 § Sopimuksen tekeminen - 24 § Sopimuksen irtisanominen
Vesihuollon keskeytys ja virhe	Vesihuoltolaki (119/2001) <ul style="list-style-type: none"> - 26 § Vesihuollon palvelun keskeyttäminen - 27 § Virhe ja hinnanalennus - 28 § Vahingonkorvaus
Jätehuollon järjestäminen kunnassa mm. vakinaisten asuntojen, vapaa-ajan asuntojen ja asuntoloiden asumisessa syntyvän jätteen sekä muun yhdyskuntajätteen osalta	Jätelaki (646/2011) <ul style="list-style-type: none"> - 23 § Kunnan jätehuoltoviranomainen - 32 § Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto - 34 § Kunnan jätehuoltopalveluja koskevat laatuvaatimukset - 35 § Kiinteistöittäisen jätteenkuljetuksen järjestäminen - 36 § Kunnan järjestämä jätteenkuljetus - 37 § Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus
Jättemaksujen seuranta ja periminen	Jätelaki (646/2011) <ul style="list-style-type: none"> - 78 § Kunnan jättemaksu - 82 § Jätelasku ja kunnan jättemaksusta tehtävä muistutus - 145 § Kustannusten ja maksujen periminen

Ympäristönsuojelu

Kunnan tehtävä	Säännöksiä, joissa tehtävästä säädetään
<p>Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät (esim. valvontatehtävät, tarkastustehtävät, luvat, ilmoitukset ja rekisteröinti)</p>	<p>Ympäristönsuojelulaki (527/2014)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 22 § Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen - 23 § Yleiset valvontaviranomaiset <p>Maa-aineslaki (555/1981)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7 § Lupaviranomainen ja lausunnot - 14 § Valvontaviranomainen ja hallintopakkoasia <p>Jätelaki (646/2011)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 24 § Yleiset valvontaviranomaiset - 100 § Ilmoitus keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin <p>Vesihuoltolaki (119/2001)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 § Viranomaiset - 11 § Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen - 17 c § Hulevesiviemäriin liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen <p>Vesilaki (587/2011)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 1 luku 7 § Viranomaiset - 4 luku 2 § Veden ottaminen omalta alueelta - 5 luku 5 § Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivalta ojitusasiassa - 14 luku 1 § Valvontaviranomaiset <p>Merenkulun ympäristönsuojelulaki (1672/2009)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 9 luku 6 § Sataman jätehuoltosuunnitelman hyväksyminen <p>12 luku 5 § Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävät</p> <p>Maastoliikennelaki (1710/1995)</p> <ul style="list-style-type: none"> 14 § Reitin pitäjä 15 § Reittisuunnitelma 22 § Reitin siirtäminen 23 § Reitin lakkauttaminen 30 § Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin 32 § Valvonta <p>Vesiliikennelaki (782/2019)</p> <ul style="list-style-type: none"> 106 § Lupa kilpailuihin, harjoituksiin ja muihin tapahtumiin <p>Kemikaalilaki (599/2013)</p> <ul style="list-style-type: none"> 11 § Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen
<p>Ympäristöterveydenhuolto, eri lakien valvontatehtävät, luvat ja ilmoitukset</p>	<p>Terveydenhuoltolaki (1326/2010)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 21 § Ympäristöterveydenhuolto <p>Elintarvikelaki (297/2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 27 § Kunnan tehtävät <p>Terveydensuojelulaki (763/1994)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 6 § Kunnan terveydensuojelutehtävät - 7 § Kunnan terveydensuojeluviranomainen

	<p>Tupakkalaki (549/2016)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 8 § Kunnan tehtävät <p>Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 § Viranomaiset <p>Lääkelaki (395/1987)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 54 c § Nikotiinivalmisteiden varastointi- ja myyntipaikkojen tarkastaminen ja nikotiinivalmisteiden myynnin valvonta - 54 d § Maksut <p>Eläintautilaki (76/2021)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 69 § Kunnaneläinlääkäri <p>Laki eläinten hyvinvoinnista (693/2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 74 § Kunnaneläinlääkäri ja kunnan terveydensuojeluvalvontaa hoitava viranhaltija <p>Laki eläinten kuljetuksesta (1429/2006)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 26 § Paikalliset viranomaiset <p>Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 29 § Kunnan eläinlääkäri <p>Laki eläinten sekä eräiden tavaroiden tuontivalvonnasta (1277/2019)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 7 § Muut viranomaiset <p>Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä (1069/2012)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 23 § Kunnan eläinlääkäri <p>Laki eläimistä saatavista sivutuotteista (517/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 45 § Kunnaneläinlääkäri <p>Ympäristönsuojelulaki (527/2014)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 24 § Muut valvontaviranomaiset <p>Markkinaoikeuslaki (1137/2016)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 4 § Valvontaviranomaiset <p>Tartuntatautilaki (1227/2016)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 30 § Ilmoittaminen hyvinvointialueen ja kunnan viranomaiselle - 31 § Zoonosien ja eläintautitapausten ilmoittaminen
Ulkoilureittien laadinta ja leirintäalueviranomaisen tehtävät (lupa ja valvonta)	<p>Ulkoilulaki (606/1973)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 3 § Ulkoilureittisuunnitelma - 11 § Ulkoilureitin siirtäminen - 12 § Ulkoilureitin lakkauttaminen - 20 § Kunnan leirintäalueviranomaisen
Jälkitorjuntaviranomaisen tehtävät	<p>Pelastuslaki (379/2011)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 111 a § Öljyvahinkojen jälkitorjunta
Ajoneuvojen siirtoon liittyvät tehtävät	<p>Ajoneuvojen siirtolaki (1508/2019)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 15 § Toimivaltaiset viranomaiset

Työllisyys-, elinkeino- ja kotoutumispalvelut

Kunnan tehtävä	Säännöksiä, joissa tehtävästä säädetään
Työllisyyspalveluiden järjestäminen	<p>Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 17 § Velvollisuus palveluiden tarjoamiseen - 18 § Työvoimapalveluiden tarjoamisesta aiheutuvien kustannusten korvaaminen eräissä tapauksissa <p>Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä (381/2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2 § Työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteistoimintamalli - 16 § Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu
Kotoutumista edistävien palvelujen järjestäminen	<p>Kotoutumisen edistämisestä annettu laki (681/2023)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 10 § Ohjaus ja neuvonta - 12 § Kotoutumista edistävien palveluiden järjestäminen - 45 § Kotoutumisen edistämisen suunnittelu, kehittäminen ja seuranta - 46 § Kunnan kotoutumista edistävien palveluiden järjestäminen

Vaalit ja asukkaiden osallistumismahdollisuudet

Kunnan tehtävä	Säännöksiä, joissa tehtävästä säädetään
Äänioikeuden varmistaminen	<p>Kuntalaki (410/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20 § Äänioikeus kuntavaaleissa - 21 § Äänestys-oikeus kunnallisessa kansanäänestyksessä
Vaalikelpoisuuden varmistaminen	<p>Kuntalaki (410/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 71 § Yleinen vaalikelpoisuus - 72 § Vaalikelpoisuus valtuustoon - 73 § Vaalikelpoisuus kunnanhallitukseen - 74 § Vaalikelpoisuus muihin toimielimiin - 75 § Vaalikelpoisuus tarkastuslautakuntaan - 76 § Vaalikelpoisuus kuntayhtymän toimielimiin - 77 § Vaalikelpoisuus kuntien yhteiseen toimielimeen
Tulkitseminen ja kääntäminen	<p>Hallintolaki (434/2003)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 26 § Tulkitseminen ja kääntäminen
Oikaisuvaatimuksen ja kunnallisvalituksen käsittely	<p>Kuntalaki (410/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 134 § Oikaisuvaatimus - 135 § Kunnallisvalitus - 137 § Oikaisuvaatimus- ja valitus-oikeus
Päätöksen tiedoksianto	<p>Kuntalaki (410/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 140 § Päätöksen tiedonanto kunnan jäsenelle
Kuntalaisaloitteen käsittely	<p>Kuntalaki (410/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 23 § Aloiteoikeus
Kansanäänestysaloitteen käsittely	<p>Kuntalaki (410/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 25 § Kansanäänestysaloite
Nuorisovaltuuston asettaminen	<p>Kuntalaki (410/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 26 § Nuorisovaltuusto
Vanhusneuvoston asettaminen	<p>Kuntalaki (410/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 27 § Vanhusneuvosto
Vammaisneuvoston asettaminen	<p>Kuntalaki (410/2015)</p> <ul style="list-style-type: none"> - 28 § Vammaisneuvosto